

FN-förbundet
UNA SWEDEN

EN
BÄTTRE
VÄRLD

Skolmaterial

FN-DAGEN 2024

Fira FN-dagen och lär om FN:s arbete
för klimaträttvisa

FN – FÖR KLIMATRÄTTVISA

Välkommen till 2024 års upplaga av Svenska FN-förbundets skolmaterial för grundskolor och gymnasieskolor. Här finns lektionstips och aktiviteter att använda i undervisningen och vid firande av FN-dagen. Årets tema är FN:s klimatarbete med särskilt fokus på klimaträttvisa. Flera övningar tar även upp globala målen och barnkonventionen.

Materialet presenterar först kortare övningar som ska fungera som lektionstips. Övningarna delas in i två nivåer i syfte att passa olika åldrar. Nivå 1 för låg- och mellanstadium och nivå 2 för högstadium och gymnasieklasser.

Sist i materialet hittar ni aktivitetstips till FN-dagen eller andra temadagar.

KOPPLING TILL SKOLANS STYRDOKUMENT, EXEMPEL

LGR-22 ÅRSKURS 1 – 3 CENTRALT INNEHÅLL: Mänskliga rättigheter inklusive alla människors lika värde och barnets rättigheter i enlighet med FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen).

LGR-22 ÅRSKURS 4 – 6 CENTRALT INNEHÅLL: Några grundläggande orsaker till och konsekvenser av fattigdom och ohälsa, till exempel bristande tillgång till utbildning, hälsovård och vatten. Arbete för att förbättra människors levnadsvillkor, till exempel genom Förenta Nationerna (FN)

LGR-22 ÅRSKURS 7 – 9 CENTRALT INNEHÅLL: Vad klimat är och faktorer som påverkar klimatet. Människans påverkan på klimatet och konsekvenser av klimatförändringar för människa, samhälle och natur i olika delar av världen.

LGY 11 SKOLANS VÄRDEGRUND: Skolan ska gestalta och förmedla de värden och rättigheter som uttrycks i Förenta Nationernas konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen). Utbildningen ska utgå från vad som bedöms vara barnets bästa och eleverna ska få kännedom om sina rättigheter.

ÖVERGRIPANDE MÅL OCH RIKTLINJER: Att varje elev har kunskaper om internationell samverkan och globala samband och kan bedöma skeenden ur svenskt, nordiskt, europeiskt och globalt perspektiv, och kan observera och analysera människans samspel med sin omvärld utifrån perspektivet hållbar utveckling

Materialet har delfinansierats av Allmänna Arvsfonden

OM FN

Förenta Nationerna (FN) är en mellanstatlig organisation som består av självständiga stater som frivilligt gått samman för fred, ekonomiska och sociala framsteg. FN bildades den 24 oktober 1945. Efter två världskrig och ett misslyckat Nationernas Förbund var det viktigt att skapa en fungerande organisation för att förhindra nya krig. Utifrån gemensamt beslutade regler erbjuder FN samarbete mellan alla världens länder. Samarbetet bygger på frivillighet och FN:s resultat hänger därför på ländernas egen vilja att bidra. Idag arbetar FN utifrån sina fyra huvudmål; att upprätthålla internationell fred och säkerhet, utveckla vänskapliga relationer mellan världens nationer med respekt för staternas suveränitet och gemensamma rättigheter, lösa internationella problem genom samarbete, samt att främja de mänskliga rättigheterna utan förbehåll eller segregering. FN är tänkt att fungera som en mötesplats för världens alla länder som tillsammans verkar för att

lösa gemensamma problem utifrån FN:s tre pelare fred, säkerhet och nedrustning, hållbar utveckling samt mänskliga rättigheter och demokrati. Från början hade FN 51 medlemsländer, idag består FN av 193 medlemsländer.

FN-DAGEN

FN-dagen firas den 24 oktober. Det datumet år 1945 trädde FN-stadgan i kraft och FN bildades. FN-stadgan är det dokument som vägleder FN:s arbete. FN-dagen har firats sedan 1948. 1971 rekommenderade FN:s generalförsamling att dagen skulle uppmärksammas av medlemsstaterna som en nationell högtidsdag.

Tips!

LADDA NER MATERIALET

Det här häftet finns att ladda ner från www.fn.se (sök efter skolmaterial för FN-dagen 2024)

TIPS PÅ SKOLENGAGEMANG

Hitta fler sätt att engagera din skola i FN-frågor på www.fn.se/skola

NIVÅ 1 – FN OCH BARNS RÄTT TILL EN GOD MILJÖ

ÖVNING 1 – PÅ UPPDRAG MED FN-FILUREN: I TANZANIA

FÖR LÅG- OCH
MELLANSTADIET

Animerat spel.
Lärarlett i grupp.
Tid: 30 – 40 min

Låt eleverna möta FN-filuren i FN:s högkvarter. Tillsammans ger ni er ut för att ta reda på hur Tanzania anpassar sig till ett förändrat klimat. Eleverna bjuds in att klara tre olika utmaningar som visar hur olika lokala projekt bidrar till en bättre värld. Spelet är baserat på verkliga exempel.

FÖRBEREDELSE:

Skapa en lärarinloggning till Escaply och provspela FN-filuren i Tanzania.

Scrolla ner på sidan för att ta del av facit.
Klicka sedan på "gå till lobby" och kopiera sedan koden för att gå in som spelare. När du har gjort det kan du starta spelet.

INSTRUKTIONER:

Spela tillsammans med klassen och börja med att klicka på FN-filuren i alla uppdrag för att få ledtrådar.

Diskutera i helgrupp:

- Samtala om vilka platser FN-filuren och eleverna besökte.
- Vilka uppdrag har ni genomfört?
- Vad kan vi göra på skolan för att få en bättre miljö?

ÖVNING 2 – FN-QUIZ

Digitalt QUIZ

Tid: 15 – 20 min

Vad vet klassen om FN? Med detta quiz får ni en kort introduktion till vad FN är och gör.

INSTRUKTIONER:

Låt eleverna göra ett digitalt FN-QUIZ, individuellt eller i par.
Gå igenom svaren tillsammans.

Finns det andra frågor om vad FN gör som eleverna undrar över?
Här hittar ni FN-QUIZ

ÖVNING 3 – KALENDER FÖR EN BÄTTRE VÄRLD.

Skapa en kalender tillsammans med klassen och fyll den med olika aktiviteter som klassen vill göra tillsammans för miljön.

Tid: 15-20 min

FÖRBEREDELSE:

Bestäm hur kalendern kan utformas till exempel vägg- eller bokformat.

INSTRUKTIONER:

Diskutera i helgrupp:

- Vilka aktiviteter vill klassen göra?
- Hur ska aktiviteterna genomföras?
- Kan någon av aktiviteterna göras redan nu?

Tips!

Aktiviteter kan till exempel vara: kläd- och leksaksbytardag, plocka skräp på skolgården och skapa konst av återvinningsmaterial.

ÖVNING 4 – MÖT DELINE I KENYA

Film och diskussionsövning

Tid: 30 min (film 2 min)

Foto: © UNHCR/Charity Nzomo

Deline Ramiro Yihumutima har flytt från Rwanda och bor i flyktinglägret Kakuma i Kenya. Hon berättar om hur vädret och klimatförändringarna påverkar människorna som bor i flyktinglägret i distriktet Turkana. Deline leder arbetet i en organisation som heter "Solidarity Initiative for Refugees" som utbildar elever på lågstadiet i hur man tar hand om miljön. Övningen är från FN:s flyktingorgan UNHCR. Filmen har engelskt tal och text.

FÖRBEREDELSE:

Notera begrepp i filmen som du önskar gå igenom med klassen innan ni ser filmen.

INSTRUKTIONER:

Se filmen tillsammans. Samtala i helgrupp om vem Deline är och vad hon gör i flyktinglägret Kakuma i Turkana.

Se filmen: [Meet this young refugee leading climate action in her community in Kenya](#)

Använd gärna nedanstående frågor som stöd i diskussionen.

- Vilka klimatförändringar pratar Deline om i filmen?
- Hur påverkas byn där Deline bor av klimatförändringar?
- Ge exempel på hur klimatförändringar kan se ut på andra platser på jorden.
- Deline tycker det är viktigt att elever lär sig om hur man tar hand om miljön. Vad tror ni att eleverna får lära sig?
- Vad kan vi göra för att människor inte ska behöva flytta från sitt hem på grund av klimatförändringar? Finns det några som kan göra lite mer än andra?

Tips!

Läs mer om UNHCR:s arbete om klimatförändringar och flyktingar

Foto: © UNHCR/Pauline Omagwa

NIVÅ 2 – FN OCH KLIMATRÄTTVISA

FÖR
HÖGSTADIET OCH
GYMNASIET

Foto: Svenska FN-förbundet

ÖVNING 1 – KLIMATRÄTTVISA FÖR VEM?

Snabb rollspelsövning med färdiga rollkort.

Tid: 20 –30 minuter

Låt eleverna leva sig in i hur olika personers liv påverkas av klimatförändringarna. Övningen ger en snabb inblick i vad klimaträttvisa kan handla om i olika länder.

FÖRBEREDELSE:

Skriv ut rollkort och se till att ha utrymme för eleverna att kunna gå framåt.

INSTRUKTIONER:

Fördela rollkortet så att varje elev får ett var. De ska inte berätta för varandra än vilken roll de har. Låt eleverna ställa sig bredvid varandra på en rad. Läs upp ett påstående i taget. Varje gång en elev håller med om ett påstående utifrån sin tilldelade roll tar eleven ett steg fram. Eleverna pratar inte med varandra under detta moment. När alla påståenden är upplästa diskuterar och reflekterar ni tillsammans över resultatet.

Använd gärna följande frågor:

- Hur kändes det att gå fram eller stå kvar?
- Vilka roller har ni? Var det lätt att leva sig in i dem utifrån frågorna?
- Vilka roller är mest sårbara för klimatförändringarna?
- Hur skulle det kunna bli mer klimaträttvist? Vilket ansvar har varje regering?

Påståenden:

1. Jag kommer inte att behöva flytta på grund av klimatförändringarna.
2. Min matsituation påverkas inte av klimatförändringarna.
3. Klimatförändringarna har ingen påverkan på mitt framtida yrkesval.
4. Jag har lätt för att välja ett mer hållbart liv för klimatets skull.
5. Jag lever i ett land som har råd att ge stöd till andra länder för att klara av klimatomställningen.
6. Jag är inte orolig för att mitt land ska drabbas av ett ökat antal naturkatastrofer på grund av klimatförändringarna.
7. Mitt lands existens hotas inte av klimatkrisen.
8. Mitt lands ekologiska fotavtryck behöver minska.

Tips!

Kommer du på fler påståenden som eleverna kan ta ställning för? Lägg gärna till dem i listan.

Foto: © UNHCR/Pauline Omagwa

ÖVNING 2 – KLIMATKRIS, FLYKTINGAR OCH MIGRATION

Film- och diskussionsövning i helgrupp.

Tid: 30 min

Klimatkrisen påverkar oss alla – men inte på likvärdigt sätt. Människor som tvingas fly på grund av krig, konflikt eller förföljelse – och de lokalsamhällen som tar emot dem – är samtidigt mer utsatta för klimatförändringarna. Möt Andrew Harper, UNHCR:s expertrådgivare i klimatfrågor och diskutera med klassen hur klimatförändringarna påverkar flyktingar och migration. Filmen har tal och text på engelska och övningen kommer från UNHCR.

Foto: © UNHCR/Andrew McConnell

Sydsudan har de senaste åren drabbats hårt av svåra översvämningar. Nyayier Nyang Nai samlar in näckrosor från flodvattnet nära byn Nhier. Nhier var tidigare ett bördigt område med jordbruks- och betesmark, men byn har nu förvandlats till en ö omringad av flera meter vatten. Efter att marken översvämmats och förstörts är flodvattnets växter nu en av bybornas huvudsakliga källor till mat. Hundratusentals människor har tvingats fly till närliggande områden till följd av översvämningarna – utan möjlighet att återvända hem.

FÖRBEREDELSE:

Se filmen och notera de engelska begrepp som du vill gå igenom med klassen innan ni ser filmen.

INSTRUKTIONER:

Introducera filmen för klassen med hjälp av presentationen ovan. Se filmen från UNHCR tillsammans och samtala i grupp om vem Nyayier Nyang Nai är och varför hon samlar näckrosor. Använd nedanstående fakta och frågor som stöd i diskussionen.

Hör UNHCR:s expertrådgivare i klimatfrågor Andrew Harper förklara hur klimatkrisen påverkar människor på flykt.

Frågor:

- Diskutera hur klimatförändringar leder till att fler behöver flytta från sina hem.
- Varför tror ni att de flesta som flyr fortfarande är kvar i sitt hemland?
- På vilka sätt kan ett varmare klimat leda till ökade konflikter i samhällen?
- I filmen nämner UNHCR:s expert Andrew Harper att begreppet ”klimatflyktingar” inte finns i internationell lag. Vem räknas som flykting enligt flyktingkonventionen?
- UNHCR uppmanar världens länder att bli mer proaktiva för att kunna möta klimatkrisen.
- Vilka exempel på åtgärder nämner Andrew Harper i filmen?
- I filmen säger Andrew Harper att världens ledare behöver vara minst lika ambitiösa i kampen mot klimatkrisen som mot COVID. Vad menar han med det tror ni? Vad tycker ni är viktiga första steg i denna kamp?

Tips!

Läs mer om UNHCR:s arbete om klimatförändringar och flyktingar

FAKTA:

- Mer än 117 miljoner människor är på flykt från krig, konflikter och förföljelse i världen, en ökning med 8,8 miljoner från 2022. 40 % av dessa är barn (under 18 år).
- 75% av alla som tvingats på flykt befinner sig i låg- och medelinkomstländer. Samtidigt är det dessa länder som är allra mest utsatta för klimatrelaterade risker.
- Majoriteten av alla som tvingas på flykt på grund av skäl relaterade till klimatförändringarna stannar inom det egna landet, men vissa tvingas fly över landsgränser.

Källa: [UNHCR Global Trends Report 2023](#)

ÖVNING 3 – FN-QUIZ

Digitalt QUIZ

Tid: 10 –15 min

Vad vet eleverna om FN, klimatförändringar och klimaträttvisa?

INSTRUKTIONER:

Låt eleverna göra ett digitalt FN-QUIZ, individuellt eller i par.
Gå igenom svaren tillsammans.

Finns det andra frågor om vad FN gör som eleverna undrar över?

Här hittar ni FN-QUIZ

Foto: UN Photo/John Isaac

ÖVNING 4 – KLIMATRÄTTVISA OCH SAMERNAS RÄTTIGHETER

Läs- och skrivövning med analys. Övning i att se flera parter perspektiv.

Tid: 60 min

Klimaträttvisa gäller inte bara mellan länder utan kan även diskuteras utifrån olika befolkningsgrupper inom ett land, även i Sverige. Detta syns tydligt i intressekonflikter som redan uppstått i samband med den nödvändiga gröna omställningen. En sådan konflikt är den mellan samernas rättigheter och Sveriges gröna omställning. Låt eleverna få djupdyka i frågan med hjälp av tre olika texter.

INSTRUKTIONER:

Ge en kort introduktion till varför det finns en intressekonflikt i Sverige mellan samernas rättigheter och den gröna omställningen (se text nedan).

Texter till övningen:

Grön omställning, Sametinget, 2023

Gruvor i Sápmi, Sametinget, 2021

Vindkraft i Sápmi, Sametinget, 2021

Dela in eleverna i mindre grupper och låt varje grupp välja vilket område de vill titta närmare på:

- (1) utbyggnaden av vindkraftverk eller
- (2) utvidgningen av gruvor.

Varje grupp får i uppgift att skriva ner de olika parternas för- och motargument som sedan redovisas och diskuteras i klassen. Samtala gärna även med eleverna om hur bekanta de är med samernas historia och villkor i Sverige.

FAKTA:

Vad är ett urfolk? Ett urfolk härstammar från folkgrupper som bodde på en geografisk plats innan platsen blev erövrad, koloniserad eller fastställandet av nuvarande landsgränser. Urfolk har även behållit en del eller alla sina egna sociala, ekonomiska, kulturella eller politiska institutioner.

Källa: Sametinget, 2024

SAMER OCH DEN GRÖNA OMSTÄLLNINGEN

Sápmi är är samernas landområde som sträcker sig över norra Sverige, Norge, Finland och delar av Ryssland. Samer har levt i Sápmi i tusentals år och är idag det enda erkända urfolket i Europa. Idag finns det omkring 100 000 samer totalt i de fyra länderna, varav 20 000–40 000 lever i Sverige.

När silver upptäcktes i Sápmi på 1600-talet började utvinningen av naturresurser i området. Sedan dess har samerna drivits i väg från sitt land av staten för att kunna utvinna silver, järnmalm, vattenkraft och skog. Idag finns en av världens största järnmalmgruvor i Sápmi, gruvan i Kiruna. Staten har genom bland annat lagstiftning, skatter och tvångsförflyttningar aktivt försökt tvinga samerna att ge upp sin kultur, språk och religion.

I början av 2023 upptäcktes sällsynta metaller i en gruva i Kiruna som kan få en avgörande roll i Europas gröna omställning. Metallerna är viktiga för bland annat tillverkningen av batterier. Brytningen av dessa metaller skulle kräva en utvidgning av gruvan, vilket sätter stor press på det samiska samhället.

En annan del av den gröna omställningen är utbyggnaden av vindkraft. Vindkraft-parkers behov av mark hotar bland annat begränsa samernas rennäring.

Källor:

[Sametingets hemsida](#)

[LKABs hemsida](#)

Foto: Roland Magnusson/iStock

FIRA FN-DAGEN

Här tipsar vi om aktiviteter till FN-dagen på skolan. Aktiviteterna passar även temadagar eller internationella dagar som Barnkonventionsdagen 20 november eller Världsmiljödagen 5 juni.

AKTVITET 1 – DEMONSTRERA FÖR MILJÖN

Tid: 90 min

Foto: Svenska FN-förbundet / Moa Källström

FÖRBEREDELSE:

Läs igenom texterna.

Kom överens på skolan hur aktiviteten kan genomföras. Prata med eleverna om vad en fredlig demonstration är och varför det är viktigt att få demonstrera i en demokrati.

INSTRUKTIONER:

Låt eleverna skapa egna plakat med budskap (enskilt eller i mindre grupper) Dela ut stora papper och låt eleverna illustrera och pynta sina plakat.

Låt eleverna komma på slagkraftiga rim och ramsor för sitt budskap.

AKTVITET 2 – FREDSVIMPLAR

Tid: 90 min

FÖRBEREDELSE:

Skriv ut fredsduvor, fredstecken och hjärtan och dela ut till eleverna.

INSTRUKTIONER:

Låt eleverna färglägga och dekorera sina fredsvimplar.
Dekorera klassrummen och andra utrymmen på skolan med fredsvimplar.

AKTVITET 3 – UTSTÄLLNING FÖR BARNETS RÄTT

Tid: 90 min

FÖRBEREDELSE:

Skriv ut barnkonventionen och sätt upp den i klassrummet eller dela ut till eleverna.

INSTRUKTIONER:

Låt eleverna välja en av rättigheterna och därefter skapa teckningar eller andra konstformer inspirerade av den. Arrangera en utställning med elevernas verk i skolan.

BARNKONVENTIONEN

REGLER OM BARNS RÄTTIGHETER

UNICEF är FN:s barnfond och arbetar i 190 länder för att barnkonventionen ska följas. Vi kämpar för att alla barn, över hela världen, ska få sina rättigheter uppfyllas.

- 1 Som barn ska du vara skyddad under 18 år.
- 2 Alla barn är lika mycket värda och har samma rättigheter, ingen för diskriminering.
- 3 Vid alla beslut som rör barn ska i första hand beaktas det som befrämjar barns bästa.
- 4 Varje stat ska ta ansvar för och uppfylla sina ansvar att hjälpa till att uppfylla barns rättigheter. Där det behövs ska staten anordna ekonomisk hjälp.
- 5 Barnets föräldrar eller annan vårdnadshavare ansvarar för barnets uppfyllnad av rättigheter. De ska också se till att barnet får sina rättigheter uppfyllas.
- 6 Barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling.
- 7 Barn har rätt till ett gott namn och ett medborgarskap. Barnet har rätt, utöver vad som är möjligt, att få veta vilka dess föräldrar är och få se dem regelbundet.
- 8 Barn har rätt till en identitet, sin medborgarskap, sitt namn och sina släktskapsförhållanden.
- 9 Barn ska inte skiljas från sina föräldrar, utom när det är nödvändigt för barnets bästa.
- 10 Barn har rätt att överlevna med sin familj om familjen uppfyller.
- 11 Varje stat ska beaktas utöver befintliga och kommande av barn i utövandet.
- 12 Barn har rätt att uttrycka sin mening och höra i alla frågor som rör barnet. För barn ska ha tillräckligt kunskaper, utbildning och information för att göra detta.
- 13 Barn har rätt till yttrande, att tänka, tala och uttrycka sina åsikter, med respekt för andra personers rättigheter.
- 14 Barn har rätt att utöva sin egen religion, de vill, eller ingen alls.
- 15 Barn har rätt att delta i föreningar och fackliga sammankomster.
- 16 Barn har rätt till ett privatliv.
- 17 Barn har rätt till tillgång till information via till exempel internet, radio och tv. Barn ska uppmuntras att dela denna information som är värdefull för barn och som inte är skadlig.
- 18 Barnets föräldrar eller vårdnadshavare har gemensamt ansvar för barnets uppfyllnad av rättigheter, med särskilt ansvar för:
- 19 Barn ska skyddas mot alla former av fysiskt eller psykiskt våld, skada eller övergrepp, sexuellt eller ekonomiskt utnyttjande, missbruk eller utnyttjande, inklusive sexuella övergrepp.
- 20 Barn ska vara skyddade från alla former av sexuellt utnyttjande och sexuella övergrepp.
- 21 Vid utövandet ska staten säkerställa att utövandet inte går till nackdel för barnets bästa.
- 22 Barn ska ha rätt till ett gott liv och till tillgång till utbildning och hälso- och välfärd.
- 23 Barn har rätt till bästa möjliga hälsa, tillgång till hälso- och sjukvård och till utbildning. Tjänstens utvärdering ska vara till nytta för barns hälsa och utveckling.
- 24 Barn ska ha rätt till ett gott liv och till tillgång till utbildning och hälso- och välfärd.
- 25 Varje stat ska uppfylla sina ansvar att hjälpa till att uppfylla barns rättigheter.
- 26 Barn har rätt till socialt skydd och till tillgång till utbildning, hälso- och välfärd.
- 27 Barn har rätt till utbildning. Grundskolan ska vara obligatorisk, kostnadsfri och tillgänglig för alla.
- 28 Staterna ska hjälpa barnet att utvecklas och leva barnet om möjligt till vuxen ålder.
- 29 Barn ska skyddas från sexuella, fysiska och psykiska övergrepp, utöver vad som är möjligt.
- 30 Barn har rätt till vila, vila och fritid.
- 31 Barn har rätt att skyddas mot ekonomiskt utnyttjande och mot andra former av utnyttjande som kan skada barnet.
- 32 Barn ska skyddas från rekrytering.
- 33 Barn ska skyddas från alla former av sexuellt utnyttjande och sexuella övergrepp.
- 34 Varje stat ska beaktas utöver befintliga och kommande av barn i utövandet.
- 35 Barn ska skyddas från tvång, annan grov förföljelse, utnyttjande eller utnyttjande i samband med att barn ska delta i konflikter eller andra konflikter som kan skada barnet.
- 36 Barn ska skyddas från alla former av sexuellt utnyttjande och sexuella övergrepp.
- 37 Barn ska ha rätt till ett gott liv och till tillgång till utbildning, hälso- och välfärd.
- 38 Barn ska ha rätt till ett gott liv och till tillgång till utbildning, hälso- och välfärd.
- 39 Barn ska ha rätt till ett gott liv och till tillgång till utbildning, hälso- och välfärd.
- 40 Barn ska ha rätt till ett gott liv och till tillgång till utbildning, hälso- och välfärd.
- 41 Barn ska ha rätt till ett gott liv och till tillgång till utbildning, hälso- och välfärd.
- 42 Barn ska ha rätt till ett gott liv och till tillgång till utbildning, hälso- och välfärd.
- 43-54 Regler om hur barnkonventionen följs upp och vad staterna ska göra för att följa den.

Det här är en sammanfattning av barnkonventionen. För mer information och för att läsa barnkonventionen i sin helhet, se [unicef.se/barnkonventionen](#).

UNICEF

FN:s konvention om barnets rättigheter, även kallad barnkonventionen, är ett rättsligt bindande dokument som innehåller bestämmelser om mänskliga rättigheter för barn. Som barn räknas varje människa under 18 år. Barnkonventionen antogs den 20 november 1989 av FN:s generalförsamling. Idag har 196 stater ratificerat (förpliktat sig att följa) barnkonventionen. USA är idag det enda landet som inte har ratificerat barnkonventionen. Sverige ratificerade konventionen 1990 utan några reservationer. Sedan 1 januari 2020 gäller den som svensk lag

UNICEF – FN:S BARNFOND

1946 bildade FN UNICEF, en särskild barnfond för att se till att alla barn är skyddade, får göra sin röst hörd, kan besöka en läkare vid behov och mycket mer. UNICEF, United Nations Children's Fund, arbetar tillsammans med och på uppdrag av regeringar i 190 länder. UNICEF bidrog till att barnkonventionen blev lag i Sverige 2020.

MER OM UNICEF

Hur ser det ut med barns rättigheter i Sverige?

- Läs om UNICEFs arbete i Sverige
- Upptäck fler skolmaterial om barns rättigheter på UNICEFs hemsida

Foto: Shutterstock

AKTVITET 4 – KLIMATROLLSPEL FÖR OLIKA ÅLDRAR

Simulering av FN:s klimattoppmöte. FN-rollspel med färdiga rollkort som bygger på ländernas verkliga ställningstaganden. Finns både på svenska och engelska och även i en version för yngre åldrar. Uppdaterat 2024.

Tid: 0,5 –1 dag

Låt eleverna kliva in i rollen som representanter för länder på FN:s klimattoppmöte. Med hjälp av färdiga rollkort kommer de snabbt in i sina roller och kan diskutera hur de tillsammans ska lösa klimatkrisen. Det blir en oförglömlig dag om en av världens viktigaste utmaningar. Med denna elevaktiva metod lär sig eleverna massor på kort tid samtidigt som de har roligt tillsammans.

FN-rollspelet är framtaget av Svenska FN-förbundet 2024 och finns i två varianter, ett för högstadiet och gymnasiet och ett för mellanstadiet. Det senare är framtaget i samarbete med mellanstadielärare Annika Nilsson.

Materialet finns på FN-förbundets hemsida:

FN-rollspel för mellanstadiet: [KLIMATROLLSPEL - Svenska FN-förbundet](#)

FN-rollspel för högstadium och gymnasiet: [Arrangera FN-rollspel - Svenska FN-förbundet](#)

Foto: Svenska FN-förbundet

OM KLIMATRÄTTVISA

1. Ingen lämnas utanför i kampen mot klimatiförändringar

”LEAVE NO ONE BEHIND” är en central princip i Agenda 2030. Den är fundamental även för FN:s klimatsatser och klimaträttvisa.

2. Klimatiförändringar slår ojämlikt mot människor

Tjugotre av världens rikaste länder har historiskt stått för över hälften av alla globala utsläpp. Klimaträttvisa innebär att de länder som bidragit mest till klimatkrisen tar störst ansvar genom att minska sina utsläpp och finansiera omställningen för fattigare länder.

3. Kvinnor och flickor drabbas hårdast

Jordbruket är den viktigaste sysselsättningen för kvinnor i låginkomstländer. När jordbruket förstörs av klimatiförändringar, försämras kvinnors och flickors ekonomiska förutsättningar och ibland tvingas de flytta för att klara sig.

4. Ren miljö är en mänsklig rättighet

I juli 2022 antog FN:s generalförsamling en resolution som erkänner en ren, hälsosam och hållbar miljö som en mänsklig rättighet.

5. FN arbetar för klimaträttvisa

År 1992 antogs FN:s klimatkonvention (UNFCCC). Sedan dess har årliga klimatkonferenser (COP) hållits, där viktiga avtal som Parisavtalet från 2015 har antagits. Genom åren har klimaträttvisa uppmärksammas. Ett exempel är FN:s gröna klimatfond, Green Climate Fund, som skapades 2010.

6. Det är dags att prioritera ungas rättigheter

Klimatiförändringarna skapar en djup orättvisa mellan generationerna. Dagens barn och unga, som knappt har bidragit till klimatkrisen, står inför de allvarligaste konsekvenserna.

KÄLLOR och TIPS PÅ FÖRDJUPNING:

UNDP: [What does it mean to leave no one behind?](https://www.undp.org/en/what-we-do/leaving-no-one-behind) | United Nations Development Programme (undp.org)

UNDP: [What does gender equality have to do with climate change?](https://www.undp.org/en/what-we-do/leaving-no-one-behind) | Climate Promise (undp.org)

UNDP: [Climate change is a matter of justice – here's why](https://www.undp.org/en/what-we-do/leaving-no-one-behind) | Climate Promise (undp.org)

UN News: [UN General Assembly declares access to clean and healthy environment a universal human right](https://www.unnews.un.org/en/story/2022/07/119144) | UN News

UNHCR: [Climate change and displacement](https://www.unhcr.org/en/news/stories/2022/7/119144) - UNHCR

FIRA FN-DAGEN MED FLER I FN-RÖRELSEN

Öka engagemanget och spridningen av er aktivitet genom att arrangera den tillsammans med andra aktörer i FN-rörelsen och ert lokalsamhälle. Kolla om det finns en FN-skola på din ort eller i närheten.

En FN-skola är en gymnasieskola som har ett nära samarbete med FN-förbundet. De flesta av dem har FN-elevföreningar och arbetar med FN-rollspel, och några av dem samverkar med grundskolor. [Läs mer om FN-skola här.](#)

FOTO: FN-FÖRBUNDET. FN-ELEVFÖRENINGEN NYKÖPINGS GYMNASIUM.

KONTAKTA ER LOKALA FN-FÖRENING

Svenska FN-förbundet har ca 70 lokala föreningar som driver viktiga informationsprojekt och insamlingar inom olika frågor samt utgör en lokal mötesplats för oss som brinner för globalt samarbete. Kontakta er närmaste FN-förening för att fira FN-dagen tillsammans! [Här hittar du kontaktuppgifter till FN-föreningarna](#)

Svenska FN-förbundet arbetar för en bättre värld. En värld där de mänskliga rättigheterna respekteras, där väpnade konflikter förebyggs, hanteras och löses, där det råder social och ekonomisk rättvisa och där utvecklingen är hållbar. Vi påverkar politik, informerar och samlar in pengar till viktiga FN-projekt, till exempel för att barn ska få möjlighet att gå i skolan och för att stoppa barnäktenskap. Alla som vill vara med kan bli medlemmar i Svenska FN-förbundet eller skänka en gåva till något av våra projekt. www.fn.se

Bli skolmedlem i Svenska FN-förbundet! Som medlemmar bidrar ni till en positiv kraft för fred, hållbar utveckling och mänskliga rättigheter. Nu och i framtiden. [Läs mer här.](http://www.fn.se)

DETTA MATERIAL ÄR HELT ELLER DELVIS FINANSIERAT AV SIDA. SIDA DELAR INTE NÖDVÄNDIGTVIS DE ÅSIKTER SOM ÄR FRAMFÖRS.
ANSVARET FÖR INNEHÅLLET ÄR UTESLUTANDE FÖRFATTARENS.